

Številka: 141-0001/2015-14

Datum: 16. 5. 2016

K TOČKI 4

**OBČINSKI SVET
OBČINE RADLJE OB DRAVI**

ZADEVA: **OBRAVNAVA POROČILA O IZVAJANJU AKCIJSKEGA
PROGRAMA ZA NEODVISNO ŽIVLJENJE INVALIDOV V
OBČINI RADLJE OB DRAVI ZA LETO 2014 IN 2015**

PREDLAGATELJ: Mag. Alan Bukovnik, župan

GRADIVO PRIPRAVIL: Predsednica Sveta invalidov, mag. Darinka KOVŠE KETIŠ

POROČEVALEC: mag. Darinka KOVŠE KETIŠ

GRADIVO OBRAVNAVAL: Svet za invalide Občine Radlje ob Dravi

PREDLOG SKLEPA: Občinski svet Občine Radlje ob Dravi potrjuje Poročilo o izvajanju akcijskega program za neodvisno življenje invalidov v Občini Radlje ob Dravi za leto 2014 in 2015.

PRAVNA PODLAGA: Akcijski program za neodvisno življenje invalidov v Občini Radlje ob Dravi za obdobje 2012-2016

OBRAZLOŽITEV: Občina Radlje ob Dravi nadaljuje z aktivnostmi v zvezi s projektom »Občina po meri invalidov«, zato je bil pripravljen Akcijski program za neodvisno življenje invalidov v Občini Radlje ob Dravi za obdobje 2012-2016 in na 5. redni seji Občinskega sveta Občine Radlje ob Dravi, dne 16. 3. 2015 ustanovljen svet za invalide. Na podlagi projekta »Občina po meri invalidov« mora občina za vsako leto posredovati Poročilo o izvajanju akcijskega programa za neodvisno življenje invalidov v Občini Radlje ob Dravi na naslov Zveze delovnih invalidov Slovenije.

**Mag. Alan BUKOVNIK
ŽUPAN**

Priloge:

- Poročilo o izvajanju Akcijskega programa za neodvisno življenje invalidov v Občini Radlje ob Dravi za leto 2014 in 2015
- Stališče sveta za invalide (na sami seji)

POROČILO

o delovanju na področju

neodvisnega življenja invalidov v občini Radlje ob Dravi za leti 2014 in 2015

Svet za invalide pri Občini Radlje ob Dravi, ki je posvetovalno telo in je v okviru podeljenih mu nalog, opravljal aktivno funkcijo pri realizaciji načrtovanih aktivnosti v akcijskem programu za neodvisno življenje invalidov v občini v letih 2007 pa vse do danes. Člani Sveta za invalide so ljudje, ki tudi sicer delujejo na področju skrbi za invalide in je na tak način zagotovljeno nenehno delovanje na tem področju.

Ne glede na to, da se službe, ki naj bi pomagale invalidom pri neodvisnem življenju in vključevanju invalidov v programe zaradi uveljavljanja njihovih sposobnosti, srečujejo z nestanovitnimi situacijami in stalnim spreminjanjem pravil in prioritet, je podporno okolje delovalo po najboljših možnostih s kreiranjem novih programov v okviru finančnih zagotovil. V okviru finančnih možnosti je napredovalo tudi odpravljanje ovir, ki onemogočajo ali otežujejo neodvisno življenje invalidov, pri čemer je bilo vedno znova potrebno opominjati akterje, da svoja prizadevanja usmerijo v tiste načrte, kjer so bile identificirane najšibkejše točke.

Na področju obveščanja in osveščanja občanov je Občina Radlje ob Dravi še nadalje na svojih spletnih straneh omogočila informiranje javnosti o problematiki, ki se navezuje na probleme delovanja invalidskih organizacij, predvsem v smislu obveščanja in osveščanja občanov. Svojo vlogo je odigralo tudi glasilo Novičke, ki ga redno tedensko izdaja občina.

Še nadalje smo skrbeli za zagotavljanje neposrednih informacij invalidom in širši javnosti, zato smo k sodelovanju na promocijah redno vabili predstavnike medijev, ki pokrivajo področje Koroške, da so ponesli vesti o skrbi za vsestransko skrb za invalide po Koroški in širše. O delovanju invalidske organizacije in podpornih služb so bili občani seznanjeni z objavami na oglasnih deskah, v društvenem glasilu, na radiu in koroški TV ter v dnevniku Večer.

V aktivnosti obveščanja in osveščanja občanov ter skrb za vključevanje te problematike v vzgojno izobraževalni proces je bila vključena tudi Osnovna šola Radlje ob Dravi, ki vključuje tudi predšolsko vzgojo in vzgojno varstveno dejavnost. V okviru aktivnosti ozaveščanja občanov o invalidski problematiki vsako leto poteka pedagoška akcija, ki jo je razpisalo ZDIS in MDI, v kateri sodelujejo učenci in njihovi mentorji pri seznanjanju s problematiko invalidnih oseb. Naša želja je, da bi otroci čim bolj spoznali problematiko, ki pesti invalide in njihovo odzivnost pri prilagajanju okolju, ki je v tesni povezavi z vrsto njihove invalidnosti ter na dolgi rok vzpodbuja zavestno sodelovanje med otroki in invalidi in je dobra popotnica za sožitje v obdobju odraslosti. Neposredno je otrokom spoznavanje življenjskih okoliščin otrok invalidov že omogočeno, saj so otroci s posebnimi potrebami (z govorno-jezikovnimi motnjami) že integrirani v šolsko skupnost, ki jim omogoča neovirano izobraževanje.

Prizadevanjem za sprejemanje drugačnosti in ozaveščanje o tej problematiki so se pridružili tudi na CSD z izvedbo preventivnega programa » Trening socialnih veščin«

MDI Drava skrbi za redno obveščanje članov in skupnosti s pripravo letnega biltena, kjer so povzeta bistvena dogajanja v letu od katerega se poslavljajo in načrti za prihodnje leto.

Sicer pa se invalidi s svojo dejavnostjo (udeležba pevskega zbora na kulturnih prireditvah, razstave ročnih del, likovnih del in rokodelske delavnice) skozi vse leto sami predstavljajo na javnih krajih in s tem opozarjajo na svoj obstoj in prispevek h kulturnemu in družabnemu življenju v lokalni skupnosti. Povezali so se tudi meddruštveno in rezultate svojega dela predstavljajo tudi širše. Meddruštvena koordinacija je vzpodbudila sodelovanje invalidov do te mere, da skupno nastopajo na radeljskih dnevih in sodelujejo pri obeležitvi mednarodnega dneva invalidov. V okviru praznika občine so organizirana letna skupna srečanja invalidov in upokojencev občine Radlje ob Dravi, pod pokroviteljstvom župana, gospoda mag. Alana BUKOVNIK.

Svet za invalide Občine Radlje ob Dravi, ki je v letih 2014 in 2015 izvajal aktivnosti na področju koordinacije in izvedbe nalog zapisanih v akcijskem načrtu se je sestel 1krat letno, večkrat pa je bil s strani zainteresiranih sestank z županom, ko smo skupaj iskali možnosti kako zastaviti delo, da bi bil glas invalidov kar najmočnejši. Meddruštvena koordinacija tistih društev invalidov, ki delujejo na območju Občine Radlje ob Dravi je že utečeno delovala. Podporno okolje v Občini Radlje ob Dravi predstavljajo javne službe, ki skrbijo za socialno varnost občanov in s tem tudi invalidov. Tako je Center za socialno delo skrbel za korektno opravljanje socialno varstvenih storitev nasploh in s tem tudi storitve pomoč družini na domu, katere uporabniki so predvsem starejši in invalidne osebe. Center se od leta 2011 ni imel več možnosti prijavit na programe za sredstva za subvencioniranje zaposlitev, kar je podražilo ceno socialno varstvene storitve pomoč družini na domu, zato se je zmanjšala dostopnost storitve. Posledično se je pojavilo zmanjšanje števila uporabnikov storitve (v letih 2014 in 2015 je storitev uveljavilo 12 oziroma 7 občanov). Prav tako je zastalo uveljavljanje pravice do družinskega pomočnika, saj je število oseb, ki si želijo uveljaviti pravico do družinskega pomočnika konstantno majhno, v obdobju za katero poročamo je pravico uveljavilo 1 oziroma 2 upravičencev. Na podlagi sprememb Zakona o socialnem varstvu je plačnik storitve občina, vendar morajo financiranje zagotoviti tudi upravičenci do storitve in njihovi zavezanci, običajno so to otroci upravičencev. Zakon ne določa obveznega deleža občine, kot to določa za področje izvajanja storitve pomoč družini na domu, zaradi česar je postala pravica do izbire družinskega pomočnika, za večji delež potencialnih upravičencev, nezanimiva. Center že vrsto let izvaja postopke uveljavljanja pravic po Zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb. V letih 2014 in 2015 je imelo status invalida po tem zakonu 29 oseb, od teh pravico do nadomestila za invalidnost 21 upravičencev in do dodatka za tujo nego in pomoč 10 upravičencev. Prav tako je center izvajal postopke s področja Zakona o uporabi slovenskega znakovnega jezika, vendar bolj za uporabnike iz drugih okolij, saj v Občini Radlje ob Dravi ni veliko upravičencev, ki bi uveljavljali storitve, ki jih predvideva ta zakon. V letu 2015 pravico uveljavil 1 upravičenec.

Po Zakonu o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, ki je začel veljati s 1.1.2012, je v pristojnosti centra tudi vodenje postopkov o uveljavljanju varstvenega dodatka k pokojnini. Kljub opozorilom zainteresirani javnosti, da naj vložijo vloge in uveljavljajo pravico, se je marsikdo odločil in odpovedal pravici, da mu ne bi bilo potrebno dovoliti vpisa zaznambe na njegove nepremičnine ali obremeniti njihovih otrok. Tako se je število prejemnikov varstvenega dodatka k pokojnini drastično zmanjšalo, zaradi njihove bojazni, da bi morali dediči pomoč vračati.

V letu 2008 je bil sprejet tudi zakon o preprečevanju nasilja, ki še več nalog nalaga izvajalcem, med katerimi je tudi center za socialno delo. Glede na to, da so strokovni delavci usposobljeni za delo na tem področju, velja posebna pozornost pri preprečevanju nasilja nad invalidnimi in nemočnimi osebami. Sicer pa so na področju izvajanja socialno varstvenih storitev napor izvajalcev usmerjeni v omogočanje in povečanje socialne vključenosti, krepitev moči uporabnikov in razvijanje sposobnosti za njihovo vsakodnevno življenje ter zagotavljanje temeljne socialne varnosti v kriznih obdobjih izpada drugih virov za življenje. Tovrstno pomoč lahko uveljavljajo v okviru storitve prva socialna pomoč in osebna pomoč.

Na področju zdravstva poteka redno izvajanje dejavnosti pri izbranem zdravniku. V okviru Zdravstvenega doma Radlje ob Dravi se odvija zgolj skrb za zdravstveno varstvo otrok in zobozdravstvena dejavnost, manjši del dejavnosti splošne zdravstvene oskrbe odraslih ter spremljajoče dejavnosti (laboratorij, RTG) med tem, ko je glavnina skrbi za splošno zdravstveno oskrbo občanov prepuščena 4 zdravnikom s koncesijo. Kljub temu zagotavljajo celovito obravnavo pacientov, aktivno spremljajo zdravstveno stanje prebivalcev in predlagajo ukrepe za varovanje, krepitev in izboljšanje zdravja ter preprečevanje, odkrivanje, zdravljenje in rehabilitacijo bolnikov in poškodovancev. Izvedena so bila predavanja za člane MDI. V Zdravstvenem domu Radlje ob Dravi še vedno ostaja nerešen problem dostopa do fizioterapije, ki se bo predvidoma v kratkem rešil, saj je Zdravstveni dom v zadnjih dveh letih pripravljal projektno dokumentacijo in zaprosil za gradbeno dovoljenje. Že tradicionalno je potekalo tesno sodelovanje z Zavodom za zaposlovanje RS, Območna enota Velenje za pripravo ocene zaposlovanja invalidnih oseb s posebnim poudarkom na zaposlovanju mladih invalidnih oseb. Vključujejo jih v različne programe vseživljenjske karijerne orientacije ter v storitve zaposlitvene rehabilitacije. Zavod spodbuja ustanavljanje zaposlitvenih centrov v lokalnem okolju. V želji, da se na območju občine zaposluje tudi invalide, je občina ustanovila podjetje- režijski obrat, v katerem zaposluje tudi invalide in težje zaposljive osebe. Veliko pa si glede zaposlovanja invalidov obetamo tudi z ustanovitvijo Zavoda Radela.

Knjižnica Radlje je v sodelovanju z MDI Drava nadaljevala s projektom »Knjižnica dostopna invalidom in starejšim občanom«. Ker so bila bralna srečanja v društvenih prostorih premalo obiskana, se je navedena dejavnost preselila v dom starejših občanov Hmelina v Radljah v obliki bralno pogovornih ur. Sicer pa knjižničarji skrbijo za dostop do gradiva za gibalno ovirane osebe tako, da jim izbrano gradivo prinašajo v pritličje ali na dom. Za slabovidne in slepe invalide je v knjižnici

poskrbljeno tako, da so na voljo knjige z večjim tiskom, ki so posebej označene, na voljo so tudi povečevalne lupe, elektronski bralnik in zvočne knjige.

V domu Hmelina so se posvečali ohranjanju gibalnih spretnosti, se priključili k projektu Simbioza giba, projektu Sprehod za spomin in projektu Dan za spremembe ter organizirali druženja Alzheimer cafe.

Občina Radlje ob Dravi namenja sredstva za socialne in zdravstvene programe, ki jih izvajajo invalidska društva in organizacije v občini in invalidska društva in organizacije, ki imajo člane tudi iz območja te lokalne skupnosti na podlagi letnega razpisa in jih razdeljuje glede na predložene programe društev. V letu 2014 je bilo razdeljenih za 8916,92€ in v letu 2015 za 8025,23€, ki so jih invalidske organizacije porabile za izvajanje načrtovanih nalog.

Da bi dosegli optimalno sodelovanje invalidov na področju kulturne dejavnosti, javni sklad kulturnih dejavnosti podpira dejavnost in omogoča dostop do virov pomoči, vendar javni sklad ne vodi uporabnikov po njihovem statusu, zato poročilo o sodelovanju izključno invalidov pri izvedbi koncertov in razstav ni možno. Tudi športna zveza občine Radlje omogoča udeležbo športnikom invalidom na prireditvah, za katere zagotavlja sofinanciranje.

Sama društva in organizacije, ki imajo članstvo tudi iz območja Občine Radlje ob Dravi izvajajo programe v skladu z letnimi načrti. Izvajajo prvo in osebno pomoč, ki se izvaja skozi vse leto. Pomoč izvajajo ob obisku uporabnikov v pisarni, pa tudi ob obiskih na domu. Pomoč obsega predvsem svetovanje o storitvah, ki jih člani lahko uveljavijo, posredovanje pri drugih službah, ki zagotavljajo storitve v okviru svoje dejavnosti, pomoč pri uresničevanju pravic iz delovnih razmerij, zdravstvenega zavarovanja in v primeru bolezni. Društva skrbijo tudi za ohranjanje zdravja in psihofizičnih sposobnosti svojih članov tako, da jih animirajo za organizirane športno rekreativne dejavnosti, socialno ogroženim omogočajo rehabilitacijo v zdraviliščih. Omogočajo jim pomoč pri premagovanju komunikacijskih ovir (gluhi) ter socializacijo gluhih in naglušnih, skrbijo za izobraževanje, tolmačenje pri vseh športnih in kulturnih aktivnostih društva ter ustvarjalnost in prezentaciji znanja. Prav tako slepi in slabovidni s svojimi programi dopolnjujejo paleto storitev na področju socialnega varstva, šolstva in zdravstva, pomagajo članom pri uporabi tehničnih pripomočkov ter osebno asistenco. Društvo paraplegikov Koroške pomaga svojim članom pri nabavi najbolj optimalnih pripomočkov za prilagojeno življenje invalida. Vključujejo se v konkretno pomoč članom, da se lažje prilagodijo in sprejmejo invalidnost kot svojo sopotnico ter jim omogočajo izobraževanje ter udejstvovanje na področju kulture in športa. Zagotavljajo jim prevoze in osebno asistenco. Društvo multiple skleroze polaga posebno skrb svojim mlajšim članom zaradi ohranjanja socialnih veščin, reševanja osebnih stisk in ohranjanja preostale fizične sposobnosti za neodvisno življenje, vsem članom pa, s svojim delovanjem, poskuša omogočiti kakovostnejše življenje, koordinirano obnovitveno rehabilitacijo za osebe, pri katerih bolezen še ni dosegla končnega stadija.

Društvo Sožitje se je poleg ostale redne dejavnosti, ki vključuje izobraževalne programe, rekreativno dejavnost in kulturo, vključilo v mednarodno sodelovanje z mednarodnim festivalom Igraj se z mano in v sodelovanje pritegnilo številne umetnike in prostovoljce.

Kot podpora invalidom sodelujeta tudi obe humanitarni organizaciji, ki skrbita za osebe, ki so potrebne pomoči z nudenjem socialne pomoči in z dodeljevanjem življenjsko potrebnih artiklov v hrani, sredstvih za higieno in oblačili ter obutvijo, občasno pa tudi s plačilom položnic za porabljeno električno energijo, ortopedskih pripomočkov in podobno.

Na podlagi Akcijskega načrta za neodvisno življenje invalidov za leta 2007-2010, so v mestu v bistvu odpravljene najbolj kritične grajene ovire. Vsi projektanti tudi skrbijo, da z raznimi prenovami ne ustvarjajo novih grajenih ovir. S prenovo objekta na Mariborski cesti za potrebe Hostla, je zagotovljen dostop z dvigalom in rampo za invalide na vozičku, kar je ob popisu grajenih ovir izgledalo kot nepremagljiva ovira. Občina je omogočila tudi prilagoditev vhoda za invalide na invalidskem vozičku v Vodni park pri Rešu, organizirala in financirala izvedbo parkirne označbe za invalida pred Veterinarsko postajo ter znižanje robnikov na Mariborski cesti, kar invalidom na vozičku in pešcem omogoča lažje prečkanje prehoda za pešce. Izvedena je bila tudi zaveza iz Projekta za neodvisno življenje invalidov za naselje Remšnik, kjer je bila urejena klančina, ki omogoča dostop do pokopališča invalidu na vozičku. Nakupovalna centra na obrobju mesta sta uredila označeno parkirišče za invalide in matere z otroki. Prav tako imajo označeno parkirišče za invalida vsi večji aktivni izvajalci dejavnosti v mestu. V akcijskem načrtu, ki smo ga pripravili za čas do vključno 2016. leta, smo obdelali tudi vsa odprta vprašanja, ki jih bomo poskušali do konca leta razrešiti.

S podelitvijo priznanja »Občina po meri invalidov« se vsi akterji čutimo odgovorne za uresničevanja načrta. V okviru dejanskih možnosti skrbimo za sprotno dopolnjevanje akcijskega načrta in izvrševanje zadanih in novih nalog v korist invalidov in drugih oseb s posebnimi potrebami in skrbimo, da se standardna pravila za izenačevanje možnosti invalidov čim bolj dosledno uresničujejo v praksi. Če strnemo dejavnost občine glede na standardna pravila zapišemo takole:

1. OSVEŠČANJE:

- informacije na spletni strani občine, tednik Novičke, lokalni mediji, društvena glasila, oglasne deske, Koroška TV, Večer;

2. SKRB ZA ZDRAVJE:

- zdravstvena preventiva (3 predavanja)
- zdravstvena kurativa (ZD Radlje + 4 koncesionarji)

3. REHABILITACIJA:

- ZPIZ po zakonu
- ZZZS po zakonu, glede na bolezen in okvaro
- Invalidska društva (interni programi rehabilitacije)

4. STROKOVNO PODPORNE STORITVE:

- ZZZS dostop do ortopedskih pripomočkov
- CSD- pomoč družini na domu, družinski pomočnik, tolmač za znakovni jezik, status invalida po Zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb;

5. DOSTOPNOST:

- ureditev parkirnih mest za invalida
- javna stranišča za invalida (ZD, Občinska stavba, črpalka)
- dvigala za dostop do višjih nadstropij (dostop do javnih storitev – CSD, občina, UE)

6. VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE:

- integracija otrok s posebnimi potrebami v proces vzgoje- vrtec in izobraževanja- OŠ

7. ZAPOSLOVANJE:

- zavod za zaposlovanje UD Radlje – skrb za zaposlovanje mladih invalidnih oseb,
- občina- podjetje v katerem zaposlujejo invalide in druge osebe s posebnimi potrebami

8. FINANČNA POMOČ IN SOCIALNA VARNOST:

- ZPIZ - invalidska upokojitev, dodatek za pomoč in postrežbo,
- CSD- varstveni dodatek, denarna socialna pomoč, nadomestilo za invalidnost, varstveni dodatek

9. DRUŽINSKO ŽIVLJENJE IN OSEBNA INTEGRITETA:

- CSD svetovanje posameznikom in partnerjem
- CSD svetovanje in pomoč pri preprečevanju nasilja in diskriminacije nad invalidi

10. KULTURA:

- vključevanje invalidov v delavnice (ročne spretnosti, pevski zbor, prirejanje razstav

11. REKREACIJA IN ŠPORT:

- interesne dejavnosti posameznih invalidskih društev (pohodništvo, izleti, pikado, streljanje, ribištvo, kopalni izleti)

12. VERA:

- dostopnost do sakralnih objektov, odstranitev grajenih ovir za dostop invalidom na vozičku

13. INFORMIRANJE IN RAZISKOVANJE:

- seznanitev občinskega sveta z aktivnostmi za izboljšanje invalidske problematike (letno poročilo sveta za invalide, posameznih podpornih sistemov- CSD, knjižnica, Dom za stare, Javni sklad kulturnih in ljubiteljskih dejavnosti, Javni sklad športnih dejavnosti)

14. OBLIKOVANJE POLITIKE IN NAČRTOVANJE INVALIDSKEGA VARSTVA:

- programi javnih zavodov, humanitarnih organizacij in društev

15. ZAKONODAJA-PRAVNO UREJANJE INVALIDSKEGA VARSTVA:

- Občina- Pravilnik o dodeljevanju občinskih socialnih pomoči

16. EKONOMSKA POLITIKA:

- Občina- rezervacija sredstev v občinskem proračunu za namene financiranja programov društev in humanitarnih organizacij

17. USKLAJEVANJE DELA- KOORDINACIJA:

- MDI – aktiv delovnih invalidov
- MDI – koordinacija

18. INVALIDSKE ORGANIZACIJE:

- Občina- sredstva za delovanje
- Posamezna društva invalidov se povezujejo v regionalne in nacionalna društva, ki jih suportirajo v vsebinskih vprašanjih

19. USPOSABLJANJE STROKOVNEGA KADRA:

- javni zavodi in organizacije - izobraževanje svojih strokovnih kadrov
- nacionalna društva – izobraževanje članstva in poverjenikov

20. NACIONALNO SPREMLJANJE IN VREDNOTENJE PROGRAMOV IN

URESNIČEVANJE PRAVIL:

- Občinski svet- obravnava Poročila o izvajanju akcijskega programa
- Svet posameznega javnega zavoda- obravnava poročila o izvajanju programa dela

21. TEHNIČNO IN GOSPODARSKO SODELOVANJE:

- vsi deležniki v občini sodelujejo pri pripravi in izvedbi programov za pridobivanje in širjenje novih znanj in tehnologij za izobraževanje invalidov (n.p. računalniški program za uporabo računalnika za slepe – knjižnica Radlje)
- občina v sodelovanju z MDI priprava interakcijske table

22. MEDNARODNO SODELOVANJE:

- občina, MDI - priprava projekta za vsakdanje življenje brez ovir- za socialno vključenost invalidov, sodelovanje z invalidskimi organizacijami v mednarodnem prostoru;
- društvo Sožitje – priprava in izvedba mednarodnega festivala Igraj se z mano;

**Predsednica sveta za invalide
v Občini Radlje ob Dravi
mag. Darinka KOVŠE KETIŠ**